

CLARA PONTOPPIDAN

(1883 - 1975)

Skuespillerinde. Født 23/4 1883 (Clara Rasmussen), død 22/1 1975 - 91 år gammel. Gift 1° i 1906 med skuespiller Carlo Wieth (1885-1943) - ægteskabet opløst, 2° i 1920 med læge Povl Pontoppidan (1889-1953).

Fra 1906-20 hedder hun Clara Wieth og derefter Pontoppidan.

Blev optaget på Det kgl. Teaters balletskole som ni-årig og debuterede på scenen i 1901. Snart fik hun også roller som skuespiller og undtaget nogle få sæsoner, hvor hun spillede på Alexandrateatret, var hun i perioden 1905-25 knyttet til Dagmarteatret. Fra 1925 til sin død var hun engageret ved Det kgl. Teater.

Uddrag fra Morten Piils "Danske filmskuespillere" (Gyldendal, 2003):

Blandt den danske filmpioner Peter Elfelts bevarede optagelser er der allerede fra 1902 en lille film, hvor man ser den femtenårige Clara og en anden balletskole-elev danse en pas de deux. Hendes sidste film udsendtes i 1972, og hendes filmkarrieren strækker sig således over 70 år, nok den længste i dansk filmhistorie.

Hun begynder at medvirke i film i 1910, og da har hun allerede fået sig et navn på teatret. De første laver hun for Regia Kunstfilms Co, et af de kortlivede filmselskaber, der på denne tid skød op ved siden af Nordisk Films Kompagni. "Elskovsleg" var 'et mimisk drama' med manuskript af Sven Lange (et af de første danske filmmanuskripter udgivet i bogform). Hun har selv oplyst, at Herman Bang var instruktør, men flere filmhistorikere betvivler dette. "Kærlighed og Selvmord" var en pantomime, skrevet af Gustav Wied. En barfodsdans, hun på samme tid vakte pikant opsigt med på scenen, forevige selskabet ligeledes på film. Ingen af disse film er bevaret.

Hos selskabet Biorama medvirker hun i 1911 i den første filmversion af "Nøddebo Præstegaard" som den ene af præstedøtrene. Samme år bliver hun så ansat på Nordisk Film. Herom fortæller hun selv i sine erindringer: "En skønne dag kom jeg alligevel ud i den vide verden. Ikke jeg alene, men enhver skuespiller, født i et lille land, drømmer vel en eller anden gang om at råbe den op. For mig skete det ved filmens sejrige indtog. Det vil altså sige, jeg både kom ud og blev hjemme! Men selvom det ikke var netop det, jeg havde tænkt mig, så ejede disse første filmsår en spænding og en fortryllelse, noget helt zigøjneragtigt, som nok kunne tilfredsstille en vagabondnatur."

En del af de mange film, hun især de første tre år lavede hos Nordisk fortrinsvis under August Bloms instruktion, er også gået tabt, men der er bevaret rigeligt til at give et indtryk af hende som stumfilmsstjerne. Den kønne unge Clara Wieth vil nok for de fleste nutidige tilskuere virke mindre gammeldags end Asta Nielsen, mindre lidenskabelig, men måske mere naturlig. Og som hun selv siger i erindringerne: "Oh, hvad fik man ikke af spændende breve og billet-doux'er med hyldest til ens blondhed og nordiske følelsesmåde". Hendes første film hos Nordisk var "Den hvide Slavehandel II", også kaldet "Den hvide Slavehandels sidste Offer" (1911), selskabets hurtige follow-up til det forudgående års internationale succes "Den hvide Slavehandel". Hun havde overtaget Ellen Rindoms rolle som uskyldig ung pige, der falder i kløerne på skumle kvindehandlere og som en kæk ung mand først i sidste øjeblik redder fra en skæbne værre end døden. En tilsvarende rolle spiller hun i "Mormonens Offer" (1911), hvor hun bortføres af en skurkagtig mormon, der vil indlemme hende i sit harem.

Det er moraliserende melodramaer på 40-50 minutter, dygtigt dramaturgisk opbyggede og visuelt opfindsomme. Et godt eksempel er "Ved Fængslets Port", også fra 1911. Her gør Clara Wieth indtryk som den unge pige, der bringer datidens store mandlige stjerne Valdemar Psilanders karaktersvage hovedperson på ret køl, skønt hun er datter af den ågerkarl, han er kommet i kløerne på. Hendes samspil med Psilander er glimrende. Også ægtemanden Carlo Wieth arbejder hun inspireret sammen med på lærredet, f.eks. i "Ekspeditricen" (1911), en elegant historie om kærlighed og classeskel. En scene, hvor han flirter med hendes unge ekspeditrice, der skal sælge ham et par handsker, er helt moderne og et godt eksempel på, hvor nuanceret instruktøren August Blom kunne fortælle uden brug af ord. Blandt Bloms film med Clara Wieth må "Vampyrdanserinden" (1912) have været blandt tidens mere dristige. Det er ikke en vampyrfilm, men et erotisk melodrama om en danserindes skæbnesvangre forførelseskunst. Blandt hendes bevarede stumfilm er også Bloms filmatisering af Karin Michaëlis' roman "Den farlige Alder" (1911).

1913-15 har hun tillige haft hovedroller i flere svenske film, f. eks. Mauritz Stillers "På livets ödesvägar"

(Smuglerne), hvoraf kun to minutter er bevaret, samt i spiondramaet "Brøderna" (Brødrene), som desværre er gået helt tabt (hun er en kvindelig spion kaldet "Mylady"). Hos svensk stumfilms anden store instruktør, Victor Sjöström, medvirker hun i "Miraklet", "Prästen" og "Bra flicka reder sig själv" (Rask pige hjælper sig selv). Heller ikke de er bevaret.

Efter Første Verdenskrig bliver rollerne færre. To roller hos Carl Th. Dreyer er dog markante. I "Blade af Satans Bog" (1920) optræder hun i den sidste og bedste af den stærkt antirevolutionære films fire episoder, fortællingen fra den finske borgerkrig. Her lægger hun stor styrke bag telegrafistens hustru Siri, der er rede til at ofre livet for at hindre bolsjevikernes krigslist. Nærbilleder af hendes ansigt spiller i denne film en større rolle end ellers.

I det nationalromantiske eventyrspil "Der var engang" (1922) er hun den hovne og forkælede prinsesse af Illyrien, som Svend Methlings danske prins får gjort til et bedre menneske. Desværre er filmens sidste trediedel ikke bevaret, så vi kan ikke længere opleve prinsessens karakterændring. I 1922 ses hun endvidere som nonne i Benjamin Christensens svenskproducerede og højst originale semidokumentarfilm "Häxan" (Heksen) og medvirker desuden i "Hadda Padda", der ikke var nogen succes. "Hadda Padda" bygger på et skuespil af den islandske forfatter Guðmundur Kamban og blev under vanskelige forhold optaget på Island med forfatteren som instruktør. Clara Pontoppidan, som hun nu hed, har hovedrollen som den stærke Hrafnhildur, kaldet Hadda Padda. Hun udførte flere dristige stunts i de islandske fjelde, men som hun skriver i sine erindringer: "Det kunne såmænd næsten lige så godt have været tøjdukker, der hang i et tyndt reb ud over de faretruende dybe kløfter - eller helt andre personer. Det var næsten ikke til at se på filmen."

Hendes første tonefilm var George Schnéevoigts deklamatoriske "Kirke og Orgel" (1932), hvor hendes præstation som den jødiske pige Rachel dog er noget af det bedre i filmen. I modsætning til flere medspillere forstår hun tydeligt forskellen på teater og film, også når lyden er kommet til.

Ellers er hendes indsats i tonefilmperioden ikke specielt markant, og der er langt mellem filmene, ligesom der - med enkelt undtagelse - er tale om biroller. Den bedste kommer i Asbjørn Andersens "Mens porten var lukket" (1948), hvor hun giver et skarpt og usentimentalt portræt af en ikke længere helt ung skuespillerinde, der håber på et comeback og endnu engang søger at mobilisere sin sex appeal over for Ib Schønbergs teaterdirektør. En rolle, der klæder hende bedre end den kuede, kære gamle dame i den kuriøse Kjeld Abell-komedie "Regnen holdt op" (1942).

I Torben Anton Svendsens og H. C. Branners "Jeg elsker dig" (1957) skal hendes nævenyttige brevkasseredaktør Fru Nana være et portræt af forfatterinden Agnes Henningsen - en lettere pinlig karikatur. Og desværre forrådes hendes berømte portræt af enkefru Tang i Knud Sønderbys nyklassiske drama "En kvinde er overflødig" (1957) af Gabriel Axels stivbenede instruktion, der ikke får lagt en dæmper på det teatraliske tonefald.

På film specialiserer hun sig herefter i snurrige ældre kvinder og smører ofte den excentriske bedstemor-elskelighed for tykt på. Hun har i 1950'erne udviklet en særlig gammeldame-manér med en diktion, hvor sætningens sidste ord forsvinder i et suk. Derfor er det i høj grad en smagssag, om man finder hende sjov i "Støvsugerbanden" (1963), Bent Christensens og Leif Panduros komedie om alderdomskriminalitet, og som gangster-mama i rullestol i Erik Ballings "Slap af, Frede!" (1966).

Langt bedre er hun i et kort glimt i besættelsestidsdramaet "Frihedens pris" (1960) som en konfus ældre dame blandt jøderne, der hjælpes til Sverige, og hun demonstrerer sin evne til at lægge indhold i en ganske lille rolle. Men mere substans var der i hendes tv-roller, som for alvor gjorde hende kendt, deriblandt den naive og underkuede Fru Gruesen i Soyas "Parasitterne" (1958) i samspil med Gunnar Lauring og den stilfærdigt-kloge Fru Levin i samspil med Poul Reumert i Henri Nathansens "Indenfor Murene" (1963).

Sin sidste filmrolle har hun som adelsdame i "Takt og tone i himmelsengen", en gumpetung sex-film, der alligevel ikke tør være rigtig uartig. Forstemmende, at denne platte historie skulle blive afslutningen på hendes filmkarriere. [Uddrag fra "Danske filmskuespillere" slut]

Litteratur: Clara Pontoppidan: Eet Liv - mange Liv (erindringer udgivet 1949-63, genudgivet i 1965).

Læs om DFI Bibliotekets Clara Pontoppidan særsamling

Filmografi

Musik

Titel	År	Funktion	Kategori
Carl Th. Dreyer - Min metier	1995	Medvirkende	DK/Dokumentarfilm
Takt og tone i himmelsengen	1972	Enkegrevinde von Hasteen	DK/Spillefilm
Ta' lidt solskin	1969	Bedste	DK/Spillefilm

Prinsesse Margrethes bryllup Titel	År	Funktion	DK/Dokumentarfilm Kategori
Slap af, Frede!	1966	Mama	DK/Spillefilm
I brændingen	1965	Fru Brun	Tv-film
Professoren vil synde	1965	Medvirkende	Tv-film
Alt for kvinden	1964	Ditlevs faster, baronesse Sophie	DK/Spillefilm
Aften	1963	Hun	Tv-film
Støvsugerbanden	1963	Camilla, doktor Baks søster	DK/Spillefilm
Indenfor murene	1963	Medvirkende	Tv-film
Paladsrevolutionen	1963	Medvirkende	Tv-film
Den korte dag er lang nok	1962	Medvirkende	Tv-film
Skærmydsler	1961	Medvirkende	Tv-film
Påske	1960	Medvirkende	Tv-film
Frihedens pris	1960	Jødisk flygtning	DK/Spillefilm
Paladsrevolution	1959	Medvirkende	Tv-film
De sjove år	1959	Oberstinden	DK/Spillefilm
Skærmydsler	1958	Medvirkende	Tv-film
Parasitterne	1958	Oline Gruesen	Tv-film
Den pantsatte bondedrang	1958	Medvirkende	Tv-film
En kvinde er overflødig	1957	Enkefru Tang	DK/Spillefilm
Geografi og kærlighed	1957	Medvirkende	Tv-film
Jeg elsker dig	1957	Fru Nana	DK/Spillefilm
Skærmydsler	1956	Medvirkende	Tv-film
Bruden fra Dragstrup	1955	Fru Dragstrup	DK/Spillefilm
En kvinde er overflødig	1955	Medvirkende	Tv-film
Dr. Knock	1955	Medvirkende	Tv-film
Alt er godt	1954	Medvirkende	Tv-film
Døden	1953	Medvirkende	Tv-film
Aften	1952	Medvirkende	Tv-film
Døden	1951	Fru Markmann	Tv-film
Mens porten var lukket	1948	Cora Anker	DK/Spillefilm
Regnen holdt op	1942	Frøken Meta	DK/Spillefilm
Kongen bød	1938	Frederikke Louise Stolberg	DK/Spillefilm

Titel	År	Funktion	Kategori
Ude og de syv dværge	1937	Prinsessen (1938-vers.)	DK/Spillefilm
Kirke og Orgel	1932	Rachel	DK/Spillefilm
Hadda Padda	1924	Hrafnhildur, kaldet Hadda Padda	DK/Spillefilm
Der var engang	1922	Prinsessen af Illyrien	DK/Spillefilm
Heksen	1922	Nonne	U/Spillefilm
Prometheus I-II	1921	Feodora, Tatjanas datter	DK/Spillefilm
Blade af Satans Bog	1921	Siri, Paavos hustru (IV)	DK/Spillefilm

Som Clara Rasmussen

Titel	År	Funktion	Kategori
Den Kongelige Ballet 1902-1906	1979	Medvirkende	DK/Dokumentarfilm

Som Clara Wieth

Titel	År	Funktion	Kategori
Stodderprinsessen	1920	Komtesse Evelyn	DK/Spillefilm
Kærlighedsvalsen	1920	Ninon, Eriks hustru	DK/Spillefilm
Kærlighedens Almagt	1919	Nina	DK/Spillefilm
Lægen	1918	Annie Rawlins, en fattig pige	DK/Spillefilm
Midnatssjælen	1917	Aline, Marlows datter	DK/Spillefilm
Troen, der frelser	1917	O Schicki, Sir Johns hustru	DK/Spillefilm
Tropernes Datter	1917	Dora, Claudes datter	DK/Spillefilm
Gengældelsens Ret	1917	Marija, Jans søster	DK/Spillefilm
Hjertestorme	1916	Eva Vange	DK/Spillefilm
Ene i Verden	1916	Ellen Melchior	DK/Spillefilm
Manden uden Fremtid	1916	Grace, Dremonts datter	DK/Spillefilm
Kærlighedslængsel	1916	Olga, blomsterhandlerskens datter	DK/Spillefilm
Malkepige-komtessen	1916	Komtesse Adda, grevens datter	DK/Spillefilm
En Kærlighedsprøve	1916	Merete, Egils hustru	DK/Spillefilm
Den dræbende Gift	1915	Professorens kone	DK/Spillefilm
Flyverspionen	1915	Mirzi, danserinde	DK/Spillefilm
En farlig Forbryderske	1913	Beate Powel	DK/Spillefilm
Vennerne fra Officersskolen	1913	Rose, krigsministerens datter	DK/Spillefilm

Titel	År	Funktion	Kategori
Elskovs Magt	1913	Wilde, statsrådindens datter	DK/Spillefilm
Skandalen paa Sørupgaard	1913	Inger, pastorens datter	DK/Spillefilm
Skæbnens Veje	1913	Rose, selskabsdame hos Alfons' mor	DK/Spillefilm
Scenen og Livet	1913	Frida, skuespiller ved teatret	DK/Spillefilm
Staalkongens Villie	1913	Evelyn, værkførerens datter	DK/Spillefilm
Pressens Magt	1913	Ellinor, kreolerinde	DK/Spillefilm
Kærlighed og Venskab	1912	Edith Brun	DK/Spillefilm
Vampyrdanserinden	1912	Silvia Lafont, vampyr-danserinden	DK/Kort fiktion
En Opfinders Skæbne	1912	Opfinderens kone	DK/Spillefilm
Shanghai'et	1912	Lilly, konsulens datter	DK/Spillefilm
Vor Tids Dame	1912	Anny, Stevensons Datter	DK/Spillefilm
Et Hjerter af Guld	1912	Lise, syerske for et magasin	DK/Spillefilm
Onkel og Nevø	1912	Irma, professor Tarms kone	DK/Kort fiktion
Pro forma	1912	Evelyn, Wildes niece	DK/Spillefilm
Anna fra Æbeltoft	1911	Frøken Anna	DK/Kort fiktion
Den farlige Alder	1911	Lisa, Elsie's datter	DK/Spillefilm
Den hvide Slavehandels sidste Offer	1911	Edith von Felsen	DK/Spillefilm
Røveriet paa Væddeløbsbanen	1911	En ung pige	DK/Kort fiktion
Kærlighedens Styrke	1911	Tove, ansat på Saxilds kontor	DK/Spillefilm
Ved Fængslets Port	1911	Anna, Hansens datter	DK/Spillefilm
Mormonens Offer	1911	Nina, Olafs søster	DK/Spillefilm
Nøddebo Præstegaard	1911	Andrea Margrethe, præstens datter	DK/Kort fiktion
Vildledt Elskov	1911	Datteren	DK/Spillefilm
Ekspeditricen	1911	Ebba	DK/Spillefilm
Djævlesonaten	1910	Renée	DK/Kort fiktion
Et Menneskeliv	1910	Medvirkende	DK/Kort fiktion
Barfodsdans	1910	Medvirkende	DK/Kort fiktion
Dorian Grays Portræt	1910	Medvirkende	DK/Kort fiktion
Elskovsleg	1910	Kaja, Morans kone	DK/Kort fiktion
Pas de deux	1902	Medvirkende	Dokumentariske optagelser

Titel		År	Funktion	Spisegæster Kategori
Kommandørens Døtre			Marthe, kommandørens datter	DK/Spillefilm
Kærlighed og Selvmord			Medvirkende	DK/Kort fiktion

 UDSKRIV

 DOWNLOAD PDF